

הרי החדשות, ועיקרן בחילה

התחבורה הציבוריים. הממשלה התנגדה, מטעמי כספים וארישות. המשכתי במערכה במשך שנים. כאשר הרגיש הממשלה, לקראת הבחירות, שאני צובר נקודות בדעת-הקהל, הטילה על אחד מנאמניה להגיש הצעה דומה. שתי ההצעות התקבלו ביד, ולחיללים ניתנה הסתה-חנינה.

זה היה לפני 20 שנה בדיוק. אחרי-כך, כשלא נבחרתי מחדש, צומצמה גם זכות-ההסעה, ונשארו רק שרידים ממנה. עכשיו מדברים על זה שוב, כאילו זה רעיון חדש לגמרי. נהרג חייל, יש התרגשות, הכנסת מדברת, וכאשר ההתרגשות תשכן ותישכת, הכל יחזור לקדמותו.

או, למשל, עניין הנוכחות. גם זאת היתה אחת מפעולותי הראשונות בכנסת. תבעתי לפעול נמרצות נגד היעדרותם של הח"כים מאולם-המליאה, ומהכנסת בכלל. נאמתי, הגשתי הצעות לסדר-היום והצעות חוק. שום דבר לא עזר.

עכשיו פועל רב שילנסקי באותו הכיוון, מציע הצעות, מאיים בעונשים. אני מרשה לעצמי לנחש ששום דבר לא ייצא מזה. בעוד 20 שנה ידברו על זה כמו היום, כמו לפני 20 שנה. וכך הלאה. יכולתי לעבור על עשרות יוזמות של סיעתי. התווכחו עליהן, אמרו שאני צודק, רחו אותן. עכשיו מדברים עליהן מחדש.

לא הייתי נסך, ונשיקתי לא עוררה את הכנסת. היא רק פקחה עין אחת, קצת-קצת, ומיד נרדמה שוב. אינני מאמין עוד בנסיכים.

ללכת עם אנגלי

טובה פירון, הזמרת הוותיקה והנערצת, חשפה בגליון האחרון של העולם הזה סוד נורא: שהיתה נשואה לקצין בריטי. היא שמרה על סוד זה במשך מרבית שנות חייה.

ולא במיקרה: היו ימים כאשר לא היה אסון גדול יותר לבחורה יהודית בארץ-ישראל מאשר להתאהב באנגלי.

טובה פירון, הזמרת הוותיקה והנערצת, חשפה בגליון קודם של העולם הזה סוד נורא: שהיתה נשואה לקצין בריטי. היא שמרה על סוד זה במשך מרבית שנות חייה.

לא ממון הוסיף על כך בטלויזיה הישראלית סרט קצר (ומצויץ), על-פי סיפורו של יהושע קנו, אחותו של הנריק. הנושא כולו עלה מחדש ב-

פירון

זיכרון הלאומי, כטראומה נשכחת.

והי אחת התעלומות הגדולות גם לי קשה כיום להבין מדוע היה בתופעה זאת משוה כל-כך מזועזע. אבל אני זוכר היטב שזה היה כך. מזועזע.

הדוגמה "הקלאסית" היא פרשת אחותו של עזר וייצמן, יעל. היא התאהבה בגיבור מלחמה בריטי ונישאה לו. אביה האבל עליה כאילו מתה. גם עזר עצמו, כך הוא מספר בספרו, החריס אותה במשך שנים.

(ורכילות של הימים ההם אמרה כי חיים לסקוב היה מאהב ביעל. כאשר העריפה על פניו קצין בריטי, הוא החליט להיות יותר אנגלי מאשר האנגלים עצמם, וכתוצאה מכך הפך מייג'ר בצבא הבריטי, ולאחר-מכן נציג הסינג'ון הצבאי הבריטי בצ"ה).

מדוע זה היה כל-כך מזועזע?

נכון, הבריטים היו הכובשים, ואנחנו הכבושים. אבל הבריטיים באו לארץ כבעלי-בריתנו, אחרי מתן הצהרת-בלפור. אנשים כמו זאב ל'ובינסקי נשארו אוהבי-בריטניה עד יומם האחרון. מדוע היתה שינאה תהומית כזאת כלפי צעירות שנישאו לבריטים?

לדעתי, בדיעבד, היתה כאן תערובת של רגשות. היו הרבה זונות יהודיות, שהציעו את שרותיהן להמוני החיילים הבריטיים במלחמת-העולם השנייה, והיתה הרגשה כללית שהן מבנישות את הפרימה. השפיעה גם הגישה המסורתית לנישואי-אית-תעובת כאל מעשר-תועבה.

זה השתנה במידת-מה בימינו. ישראליות נישאות לגרמנים, לאמריקאים-נוצרים ולערבים, מבלי לעורר שינאה כל-כך עמוקה, אם כי רבים נרתעים עדיין מפני עצם התופעה של "נישואי-תעובת".

מעניין שבעיה זו אינה קיימת ביחסים שבין הכובש הישראלי והכובש הפלסטיני. הסיבה היא פשוטה: אין בכלל מיקר רים של צעירות ערביות, הנישאות לישראלים. לעומת זאת יש מיקרים לא-מעטים של צעירות ערביות, אורח-ישראל, הנושאים נשים ישראליות. אולי מפני שהנשים הן בישראל בבחינת עם כבוש, והן "הערבים של היהודים".

לא הוזכר בכתבה חלקם של העיתונאים והפרשנים בפשע. הם נושאים בחלק גדול של האחריות למה שקרה. במשך שנים הציגו לציבור וגם לפוליטיקאים תמונה שיקרית של המציאות בלבנון. העולם הזה, העיתון היחיד שהציג במשך השנים שקדמו למלחמה באופן עיקבי תמונה נגדית, לא הצליח לשבור חומה בצורה זו של דיסאינפורמציה על המאורעות הנחרדים. כך היה קל למאורנים לנצל את ישראל למטרותיהם. הצידונים המתוחכמים שיחקו בישראלים הפרימיטיביים, כפי שעשו לפני 3000 שנה. פואר, אנטי-המוסד, וגם בגין

עצמו, היו ככיפות אדומות מול פני הזאבים הערמומיים בין צעיה-הארז.

בשעה המכרעת, כמה היו (מותר לי לומר: היינו) שקמו ומחו כקומה וקופה? גם יוסי שריר, סופר בכתבה כיצר קם בוועדת החוץ והביטחון והתנגד, החמיץ את ההזדמנות הגדולה. דיוני הוועדה היו חסאיים. ואילו כאולם-המליאה, לעיני האומה וההיסטוריה, לא הצביעו שריר וחבריו נגד המלחמה. הם אף לא נמנעו. הם "לא השתתפו בהצבעה", הדרך המינימלית להבעת הסתייגות.

ברגע המכריע כמעט ולא היתה בציבור ובכנסת אופוזיציה. וזוהי האמת המרה.

זה לא הולך

על כמה מן המאורעות החמורים ביותר בישראל וחולשת מילה שמקורה בשפת הגותים הקדומים. הגותים היו שבט גרמני. בניב הגרמני העתיק שלהם, היה קיים שם-הפועל טרימפאן, שמשמעו: לפסוע.

זהו מקור המילה הישראלית "טרמפ", שמשמעותה היא ההיפך מללכת כרגל.

איד זה קרה? מן הגרמנית העתיקה עברה המילה לשפה הגרמנית התיכונה, ומשם לשפה האנגלית התיכונה. משם לאנגלית של ימינו.

טרמפ, באנגלית מודרנית, פירושו ללכת כרגל בכבודות. למשל: אתה שומע אדם פוסע בכבודות בחדר שמעליך. משם: ללכת כרגל ברחבי הארץ, כשהמילה מעלה תמונה של אדם עייף ותשוש. משם כתואר: טיפוס של הלך, של נווד, של אדם מונח החי לכבישים, המתפלח לרכבות-משא.

משם חזרה המילה מן האנגלית לגרמנית. לתנועת-הנוער הגרמנית, בראשית המאה, היתה רומנטיקה של הליכה-כרגל ונדודים. היא אימצה לעצמה את שם-הפועל "טרמפן" מן האנגלית-האמריקאית, כהגדרה למינהג חבריה הצעירים לעצור מכוניות כבישים ולבשם הסעה, כדי לנדוד ברחבי הארץ, כדרכו של נווד אמריקאי.

מעניין שבשפה האמריקאית עצמה לא התקבל מושג זה, ובה משתמשים לצורך זה כמושג HITCH-HIKING.

האנגלים מעדיפים לבקש LIFT.

מתנועת-הנוער הגרמנית הכללית הגיעה המילה אל תנועת-הנוער הציונית בגרמניה, וזו הביאה את המילה עימה ארצה. "תופסים טרמפ", "לוקחים טרמפ", "גותנים טרמפ". ניסו להמציא מילה עברית: "הסעה". אבל זה לא הולך, תרתי משמע. פשוט אין תחליף לטרמפ — לא בשפה, לא בכביש.

כמו באגדות

הכנסת דומה ליפהפיה נרדמת באגדת-הילדים. היא שוכבת בארמון, שקועה בשינה עמוקה של 100 שנה, וסביבה ישנים הכל — המשרתים, הסוטים, הכלבים — עד שבא הנסיך, מרבית נשיקה לפניה, והכל מתעוררים.

תמונה זו עולה לנגד עיני כשאני קורא, מדי פעם, מה מתרחש בכנסת.

למשל, בעניין הטרמפים.

כשהגעתי לכנסת, היה אחד ממעשי הראשונים לפתוח במערכה נמרצת למען הסעה-חינם של חיילים בכל כלי-

מוסיקה. סמל מבט. על המירקע מופיעה הקריינית. פניה מביעות אושר מאופק. אפשר לחשוב שעברה על היריעות שהיא עומדת לקריין, ומצאה בהן סיבה לאופטימיות.

היא קוראת את החדשות. ירושלים. מוסקוה. סין. היריעה השביעית מספרת על ילד הרוג בעזה ושמונה פצועים בג'נין. צה"ל בורק.

שום שריר לא זו בפניה של הקריינית. דיבורה מונוטוני, וניכר שהיא רוצה כבר להגיע ליריעות מעניינות יותר. ואכן, יש סיפור ארוך על מסיבות-שבועות. ילדים. ביכורים. הכל בסדר.

ריק ואריק

אני רוצה להגן על אריאל שרון. מפני מי? מפני משולם ריקליס.

"ריק" אמר ברדיו שזה לא בסדר ששרון בא לארצות-הברית ותקף שם את התוכנית המדינית של הממשלה באונוי המנהיגים היהודיים. אסור לעשות ככה. על היהודים לתמוך בכל תוכנית של ממשלת-ישראל, תהיה אשר תהיה. אם שרון יהיה ראש-הממשלה, יתמכו גם בתוכנית שלו.

המנהיגים היהודיים, כך סיפר, עצמו על שרון ומחו על דבריו.

אינני מוכן לקבל זאת. קודם כל, זה לא "עובר".

בעידן התקשורת העולמית הבוזמנית, כל נאום של שרון באריאל מרדח תוך דקות בן

בוסטון. אז מה ההבדל בין השמעת הדברים באריאל ובין השמעתם בבוסטון?

אך מעבר לזה, כל הגישה הזאת פסולה בעיניי. יהודי אר-צות-הברית מתערבים באופן מאסיבי במאבק הפוליטי ה-פנימי בישראל. ריקליס עצמו סיפר שנתן ערכ הבחירות ה-אחרונות תרומה גדולה למי-פלגת-העבודה. (והוא רצה לתת גם לאנשי-הליכוד, אבל הם לא באו לשחק).

תרומה היא התערבות ועוד איך! אגראג ברונפמן, שתרם הודעת-קצין למערך: קארל כהנא, שתרם תרומה גדולה לר"ץ; המה-שמו שתרם תרומה גדולה לליכוד — כולם התערבו במאבק הפנימי בישראל.

אם הם מתערבים, מדוע שלא ישתדלו להסביר להם את עמדות הצדדים? איזה מוסר מסולף הוא זה המאפשר ליהודים מבחוץ להשפיע על הנעשה בישראל, אך אינו מאפשר לישראלים להסביר את עמדותיהם ליהודים בחו"ל?

ריקליס

כיפה אדומה והזאבים

יהודה קוה הוא אדם אכזרי. הוא לא נראה כך. להיפך. אך ררושה מידה רבה של אכזריות כדי להקריין עכשיו את נאומיהם של פוליטיקאים בפרוץ מלחמת-הלבנון.

מנחם בגין מבטיח 40 קילומטרים. יצחק רבין עומד בפווה של מצביא מול בירות ומנתח במוח אנאליטי איך להדק את המצור. שימרון פרס תומך מלחמה. אריאל שרון מסביר לחבורת שוטים (חבריה-הממשלה) את מהלכיה.

כל מיציע-האיוולת הזה לביירות ובחזרה (מינוס 670 הרוגים) — מי מהגיבורים רוצה שיזכירו לו עכשיו מה אמר ועשה אז?

יש גיבורים רטרואקטיביים. יהושע שגיא, למשל. הוא לא הסכים למלחמה, אבל שמר זאת אז כסוד כמוס. ראש-אמ"ן צריך לדעת לשמור סוד. (ורדק אגב: כיום, כתב-הכנסת וכעסק-מפלגה, שגיא נראה כאדם רדוד, שיטתי ומאוד לא-חכם. האם הוא היה שונה כשכיהן כראש מערכת-המוריעין החיונית?)

יש הרבה מה ללמוד מהזכרת הדברים כיום. בין השאר: כי מילה רישמית שנאמרה אז היתה שקר. תיכנון מלחמה וניהול מלחמה תוך הונאה שיטתית של הציבור, שעל גבו ניהלו את המלחמה. מי ששיקר אתמול, חזקה עליו שהוא משקר גם כיום.

המלחמה לא היתה כלל אפשרית אלמלא הסכמתם של פרס ורבין. המערך שותף לפשע. יתכן שירידת המערך החלה מאז. הוא הפך את עצמו לזנב של הליכוד, וכך נשאר.

הקצינים אינם חושבים. רפול, יאנוש, אמיר ורדוי — כולם היו לכודים ב-"קונספציה" מטופשת, בדיוק כמו חבריהם ערב יוסה-היפורים.

הקונספציה נוצרה על-ידי דויד בגדגורין 30 שנה לפני כן. המדינה מתנהלת גם כיום לפי הקונספציה הבדגוריונית.